

RÁKÓCZI *Survivó*

A RÁKÓCZI SZÖVETSÉG KIADVÁNYA

11. évfolyam 2. szám 2001. december

„GLORIA VICTIS” 2001. OKTÓBER 21-24.

Szövetségünk hatodik alkalommal szervezte meg a „Gloria Victis” négynapos rendezvénysorozatát. Az ünnepségsorozat célja, hogy úgy tegye történelmünk részévé az 1956-os forradalmat, mint a magyar ifjúság kiemelkedő ünnepét.

ÚJJÁÉPÜLT A MÁRIA VALÉRIA HÍD

„A Rákóczi Szövetség megalakulása óta egyik fontos feladatának tekinti az Esztergom és Párkány közötti Mária Valéria híd újjáépítésének szorgalmazását. Ezért csatlakozik a híd építését támogató polgári kezdeményezéshez, szerepet vállal a Valérianap műsorában és anyagilag is támogatja a nemes kezdeményezést.”

PÁLYÁZATI KIÍRÁS

A Rákóczi Szövetség által alapított Csehországi és Szlovákiai Magyar Kultúráért Alapítvány pályázatot ír ki a Jedlik Ányos Szakalaphól igénybe vehető tanulmányi ösztöndíjakra az alábbi feltételek és pályázati rend szerint: Pályázni lehet 2002. február 1.-2002. március 15. közötti időszakban. A pályázati kiírást az alapítvány titkársága a Rákóczi Szövetség irodájában függeszti ki és a Rákóczi Hírvivőben teszi közzé.

Pályázók köre

Magyarországi egyetemen, főiskolán tanuló, tandíjat fizető határon túli (elsősorban szlovákiai és kárpátaljai), magyar fiatalok, akik semmilyen más ösztöndíjban nem részesülnek. Előnyt élveznek a második és magasabb évfolyamban tanuló diákok.

Az alapító fenntartja magának azt a jogot, hogy a pályázók körét bővítse, módosítsa.

Támogatás formája

Tanulmányi ösztöndíj - hozzájárulás tankönyvvásárláshoz vagy tandíj befizetéséhez.

Feltételek

A kérelmező aktívan bekapcsolódik a Rákóczi Szövetség munkájába. Pályázati kérelmének és életrajz benyújtása (a tanulmányok körülményeinek pontos leírása), iskolalátogatási igazolás csatolása a pályázathoz, igazolás a tandíj befizetéséről. A 600.- Ft pályázati díjtól a kuratórium diákok esetében eltekint.

Megítélhető összeg:

Könyvvásárlásra maximum 20.000.- Ft

Tandíjhoz hozzájárulás maximum egy szemeszter tandíja (vagy annak egy része).

A pályázatokkal először áttekinthető bizottság tagjai (javaslatot tesznek a CSSZMKA kuratóriumának) Rákóczi Szövetség elnöke (vagy megbízottja) Rákóczi Szövetség ifjúsági titkára (vagy megbízottja) Egyetemeken és főiskolákon alakult Rákóczi Szövetség alap szervezetei elnökei CSSZMKA titkára. A pályázatot az alapítvány titkárságára kell eljuttatni 2002. február 1.-március 15. közötti időpontban. A kuratórium a pályázati határidő letelté után egy hónappal dönt a kérelmekről.

FELHÍVÁS

A Rákóczi Klub 2002-ben is megtartja rendszeres összejöveteleit. Februártól minden hónap első szerdáján 17.00 órakor találkozunk a Magyarok-Házában (Budapest, Sémmelweis u. 1-3.). Az első felévte tervezett időpontok: 2002. február 6., március 6., április 3. és május 8.

A klub működésével kapcsolatos észrevételeit, javaslatait szívesen vesszük.

A klub vezetője: *Martényi Árpád*.

A Szlovákiai Magyar Cserkészszövetség keresi *Mreňa József, volt érsekújvári gimnáziumi igazgató, tanügyi főtanácsos, a Csehszlovákiai Magyar Cserkészalapszövetség főtitkárának leaszórnazottat, a személyével kapcsolatos kegyeleti ok miatt. Kérjük jelentkezésüket a következő címen, illetve telefonszámon.*

Szlovákiai Magyar Cserkészszövetség, Szent István tér 6, 929 01 Dunajská Streda - Dunaszerdahely, Szent István tér 6., telefon: 00 421 31 5527121, Vitéz László ügyvezető elnök.

HELYREIGAZÍTÁS

Előző lapszámunkban Czenhe Miklós úr neve hibásan került sajtó alá. Ezúton kérjük az érintett szíves elnézését!

CUM DEO PRO PATRIA ET LIBERTATE

KEDVES OLVASÓ

Az eseményekben gazdag 2001-es év után beköszöntött a tél, közelg a karácsony és az Újév ünnepe. Ilyenkor több időt töltünk otthon, családi körben. Ünnepeink. Valakihez vendégek érkeznek, valaki egyedül tölti a meghitt napokat, sokan pedig útnak indulnak ismerős vagy ismeretlen tájak felé, hogy a megszokott környezet helyett másutt köszönítsék az új esztendő.

Vendég érkezett most Önhez. Hírvivőnk ez a vendég, és remélem sok érdekességet tartogat az olvasó számára, mesél múltból, jelenről és jövőről, életünkről, munkánkról és munkánk eredményeiről.

Fontos eseményekben volt gazdag az elmúlt esztendő és biztató, komoly eredményekkel kecsegtető az előttünk álló periódus, különösképpen a Kárpátmedencei magyarság számára. Az előttünk álló Európai Unió csatlakozás küszöbén fontos feladat előkészíteni a szomszédos országok területein élő magyar emberek jobb boldogulását, segíteni önrendelkezését, hangsúlyt fektetve arra, hogy a jelentős orkölcsi támogatás oldja a hosszú évtizedek során felgyülemlett feszültségeket. Tömegek munka vár még a tenni akarókra, mert annak idején...azzal, hogy az önrendelkezés elter mindenképp gyakorolható, leszámítva a magyarokat, nemcsak a wilsoni elvek sértétek, hanem máig napig tartó feszültségfóráis keletkezett, amit orvosolni kellene... Akiktől elvették azért, mert igazságtalan volt, nem fogja az a hinni, hogy ez örökre bebetonozódott, aki megkapta, folytonosan retteg a halál hírlmi visszavételétől, öngerjesztő, konfabuláló, mármár paranoid nacionalizmussal horgelve a területek lakosságát, fenntartva folyamatosan a veszélyeztetettség érzését. Ezt a feszültséget korszerű módon csak az unió tagság teljes kiszélesítésével lehet majd feloldani... írja Dr. Ember István és Dr. Varga Csaba közös tanulmányában, mely nemrégiben jelent meg.

Dinamikusan fejlődő és működő társadalmi szervezetünk, a Rákóczi Szövetség rendezvényei és tagjainak munkája révén alaposan kivert és a jövőben is ki fogja venni részét a sorsfordító folyamatokban, és a folyamatosan változó körülményekhez rugalmasan alkalmazkodva, mindig sikerrel tudja megvalósítani céljait. Fekelősségérzet, segítségnyújtás és mély szolidaritás jellemzi azokat a tagtársainkat, akik a Kárpát-medence területén, Kárpátaljáról a Bácskáig, a Csallóközöttől Székelyföldig végzik áldozatos munkájukat a magyar kultúra megőrzéséért és felvirágoztatásáért. Őket illesse a legnagyobb hűzteleit, tagtársaink közül legelsőként őket köszönöm Karácsony és Újév alkalmából, jó egészséget és kitartást kívánva nekik nemes feladatuk végrehajtásához!

Janouszky Tamás

ÉLETTŰNK

BESZÉLGETÉS dr. Duray Miklóssal, AZ MKP ALELNÖKÉVEL

HÍREK BÁTASZÉKRŐL

ÖSSZETARTOZÁS...

BESZÁMOLÓ A RÁKÓCZI SZÖVETSÉG 2001. ÉVBEN LÉTREJÖTT HELYI SZERVEZETEIRŐL.

SÁROSPATAK HÍREI

RÁKÓCZIHÍREK

ÚJJÁÉPÜLT A MÁRIA VALÉRIA HÍD

GYALOGSZERREL ESZTERGOMBA

PÁRKÁNYBAN JÁRTUNK

„GLORIA VICTIS” 2001. OKTÓBER 21-24.

ÉLETTŰNK

ALAPSZERVEZETEINK ÉLETÉBŐL

FIGYELŐ

ÉBERT TIBOR: POZSONYI VECSENYE KÖNYVAJÁNLÓ

EGY LAP A FELVIDÉKRŐL

ZALABA ZSUZSA: ÁTKELÉS-VERSEK ISTER KIADÓ, BUDAPEST 2001, 54 OLDAL

Veszprémi Dániel: KARÁCSONY

TAMÁS ANDRÁS: TÚL A FALU SZÉLÉN...

A RÁKÓCZI KLUB HÍREI

APSZIS

A KOSSUTH-SZOBROKRÓL

RÁKÓCZI HÍRVIVŐ

A Rákóczi Szövetség kiadványa
Mégjelenik negyedévenként

Postacím: Budapest, 1027, Szász-Karoly utca 1-IV/1
Telefon: 201-3067-212-8891

Szerkesztő: JANOUSZKY TAMÁS
Szerkesztőbizottság elnöke: DR. HÉNYI JÓZSEF
DR. HÉNYI JÓZSEF DR. VIGI KÁROLY

Felelős vezető: DR. HÉNYI JÓZSEF
DR. HÉNYI JÓZSEF DR. VIGI KÁROLY

DR. HÉNYI JÓZSEF DR. VIGI KÁROLY

DR. HÉNYI JÓZSEF DR. VIGI KÁROLY

DR. HÉNYI JÓZSEF DR. VIGI KÁROLY

DR. HÉNYI JÓZSEF DR. VIGI KÁROLY

BESZÉLGETÉS DR. DURAY MIKLÓSSAL, AZ MKP ALELNÖKÉVEL

– Mivel magyarítja a magyar nemzetiségű lakosság jelentős csökkenését a 2001. évi szlovákiai népszámlálás tükrében? Hogyan kell értékelni azt, hogy eközben a tudatlanság dűmögő magyar református egyház taglétszáma jelentősen növekedett?

– A népszámlálás szezonú fogyásunk hátterében több ok feltételezhető. Az 1991-es népszámlálástól számítva a 2000. évi népességi statisztikai kimutató alapján 7000-rel csökkent a Szlovákiában élő magyarok száma. Ez a biológiai fogyás számolójára látható. A népszámlálás további 40 ezer hiányzó magyarról szól. Ez a veszteség az asszimilálódással és az elköltözéssel magyarázható. Az asszimilálódás okait elsősorban az 1970-es és 1980-as évek viszonyában kell keresnünk (erre figyelmességet az előbbi két népszámlálás is), de feltételezhetjük, hogy a korábbi évtizedekhez képest sokkal nagyobb szerepet játszik a fogyásban az elköltözés, főleg Magyarországra és Csehországra. Ezek a magyarok még valószínűleg szlovákiai állampolgárok, de már nem szlovákiai lakosok. A fogyás hátterében mindeképpen a román társadalmi közérzetet is kell keresni – magyarként élni Szlovákiában nem a leg-

jobb, mindenképpen rosszabb, mint szlovákként. Ugyanakkor az elmúlt néhány évben szerzett empirikus adatok inkább azt jelentik, hogy az asszimiláció csökkenő mértékű, a biológiai fogyással ellentétben irányít a magyar első osztályosok számának alakulásra: a magyar vallás-ként számon tartott református egyház hívei létszámának a növekedése.

– Van-e szándéka és lehetősége a szlovák kormánynak, hogy megakadályozza a státusz-törvény érvényesítését Szlovákiában?

– A szlovák politika óhajtott célja, hogy megakadályozza a státusz-törvény végrehajtását. A szlovák kormány keresi ennek a lehetőségét. Az érvényben lévő szlovákiai törvények szerint megakadályozni nem lehet a végrehajtást, de – ha nagyon akarják – akadályokat gördíthetnek a végrehajtás elé.

– Számít-e arra, hogy a státusz-törvény érvényesítése esetleg letassul vagy megáll az asszimiláció folyamata Szlovákiában?

– Remélem, hogy a státusz-törvény segíteni fog mindazoknak, akiknek eddig – a többségi nyomása alatt – nehezen elviselhető vagy elviselhetetlen terhet jelentett Szlovákiában a magyar nemzettel való azonosulás.

– Jövőre tíz éve lesz annak, hogy megindult a Rákóczi Szövetség által kezdeményezett Város és Vidéke Célalapok szervezése Dél-Szlovákiában.

Mit gondol, milyen szerepet játszhat ez a hálózat és az Illyés Közalapítvány által támogatott Magyar Házak a státusz-törvény népszerűsítésében és végrehajtásában?

– A státusz-törvényvel kapcsolatos tevékenységbe mindentől, ahol lehet, bekapcsoljuk a Magyar Házakat és a Város és Vidéke Célalapokat is.

HÍREK BÁTASZÉKRŐL

A Rákóczi Szövetség bataszéki helyi szervezetének támogatásával két kulturális csoport működik (további támogatók: Bataszék Önkormányzata és Művelődési háza, a Bataszéki Pedagógus Körös, valamint a Bataszéki Felvidék Táncosport – mely hivatalosan a fent nevezett egyesülésként működik).

A Felvidék Táncosport 2000 áprilisában alakult azzal a céllal, hogy a Felvidékről Bataszékre telepített emberek hagyományait felkutatassa, ápolja és megőrizze – elsősorban dalakon, táncokon keresztül. Úgy gondoljuk, a hagyományok őrzésének e módja a fiatalok számára is vonzó elfoglaltságot, időtöltési jelent. A táncosok egy része tagja a Rákóczi Szövetség bataszéki csoportjának.

Rendezvényeinkhez több alkalommal kértünk és kaptunk is anyagi segítséget a Rákóczi Szövetségtől, mely segítség nagyban hozzájárult azok sikeréhez.

A Felvidék táncosport ebben az évben eddig három olyan rendezvényt szervezett, illetve volt részese, melyek programja a Rákóczi Szövetség tevékenységéhez kötődik:

Pünkösdkor „Pünkösdi határok nélkül” címmel háromnapos kulturális rendezvénysorozatunkat a helyi Heimát táncosporttal és művelődési házzal

közösen szerveztük, mely alkalomból június 1–4. időszakban táncosportunk vendégül látta a szelvi Kincses táncosportot.

Vendégeink felléptek a székszárdi Sportcsarnokban rendezett „Pünkösdi Fesztivál” műsorán; közösen vettünk részt népviseletünkben a bataszéki pünkösdi szent misén; együtt „táncoltuk ki” városunk májusiáját, majd szórakoztatuk táncainkkal az egybegyűlt közönséget és mulattunk az est bálban. E bálban három ország magyar fiataljai szórakoztak, táncoltak együtt, mert ebben az időszakban készítették székelykupaikat a Bataszék erdélyi testvérvárosából, Gyergyódtútról érkezett sárga diákok

és mesterei. Természetesen őket is meghívtuk az esti mulatságra.

A pünkösdi események sorát a pünkösdi hétfőn rendezett sportnap zárta, amikor labdarúgásban mérték össze ügyességüket táncosaink.

A Bareson megrendezett „felvidéki találkozó” volt a következő rendezvény, ahol a bataszéki helyi szervezetet a Felvidék Táncosport képviselte – sokak meglepetésére, mert egyelőre kevesen tudnak létezésünkről.

A délelőtti hivatalos ünnepek, köszönizások után a vendégek délutáni szórakoztatásáról egy-egy szavaltat és a sombereki felvidéki énekkar mellett a szelvi Kincses és a bataszéki Felvidék Táncosport gondoskodott.

Táncosaink természetesen időközben nagyon összeharagultak, csoportjaink, azok vezetői között szoros együttműködés alakult ki.

Mi sem példázta jobban az együttműködést, mint az, hogy a nyáron második alkalommal rendezett táncosportunk tánctáborát a Kincses vezetői – Juhász Eszter és Juhász Sándor szakmai irányításával.

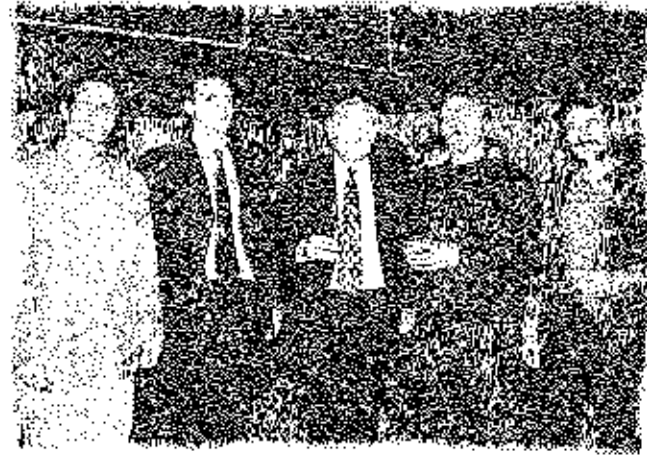
Táncosportunk szeptember 14–17-én ugyancsak képviselte városunkat és mutatta be kultúráját a Bataszék németországi testvérvárosában, Besigheimben rendezett Születés Fesztiválon.

Portiné Harsa Magdolna

ÖSSZETARTOZÁS...

Az év vége felé közeledve minden ember, család, társadalmi, gazdasági vagy politikai szervezet, szűkebb és tágabb közösség számvetést készít az elmúlt esztendőről. Illő, hogy ezt a Rákóczi Szövetség is elvégezze. Amikor megteszi, nyilvánvalóan nemcsak az érdemes vizsgálmá, mennyiben tudta az Alapszabályban foglalt céljait, a 2001. évre előirányzott programját megvalósítani, hanem azt is indokolt számba venni, mi történt az országban, mi történt azokon a határon túli magyar közösségeknél, amelyeknek szolgálatát immár 12 éve végzi a Rákóczi Szövetség.

Ha ezt a tágabb környezetet tekintjük, amelyben a Rákóczi Szövetség munkáját végzi, semmi esetre sem lehetünk elégedetlenek. Ebben az évben minden korábbi évhez képest nyomatosabban, teltebben is megvalósult az, amit az Alkotmány így fogalmaz meg: „Magyarország felelősséget érez a határon túli magyar közösségekért”. E magyar közösségek régi álma valósult meg akkor, amikor Erdélyben négy színhelyen is – Nagyváradon, Kolozsváron, Marosvásárhelyen és Csíkszeredán – megindult az önálló magyar nyelvű felsőoktatás. Ugyancsak ez év őszén Révkörmáronban a Budapesti Közgazdaságtudományi Fgyetem kihelyezett karaként megindult a magyar nyelvű felsőoktatás a közgazdaságtudomány területén. Emellett számos új magyar oktatási intézmény (így például a Lévai Református Gimnázium, a Bátorkezi Szakmunkásképző Intézet) megnyitása jelzi a magyar oktatásügy fejlődését. A Rákóczi Szövetség is kivette a részét a magyar oktatásügyet szolgáló kezdeményezésekből, amikor az Illyés Közalapítvány hathatós támogatásával immár második éve – Alapítványával együtt – közreműködött az országos méretű felvidéki beiratkozási programban, amelyről most már megállapíthatjuk, segítette megállítani a magyar iskolába történő beiratkozás csökkenő trendjét, sőt kis mértékben növekedésnek indult a magyar iskolába beiratkozott diákok aránya Szlovákia magyarlakta területein.

Legfőbb eredménynek ebben az évben mégis azt tekintjük, hogy a magyar parlament elsőprű többséggel megszavazta a státusz-törvényt, ezzel 80 év után újszerű kapcsolatrendszer jön létre az anyaország és a határon túli magyarok között. Bizhatunk benne, hogy a törvény keretében a határon túli magyaroknak nyújtott sokrétű kedvezmények és támogatások, a térség országainak az Európai Unióhoz történő várható csatlakozása 80 év nyomorúsága után végre pozitív jövőképet vetít a határon túli magyarság elé. Természetesen ahhoz, hogy ez a jövőkép tudatosodjék a szomszédos országokban élő magyar közösségekben, ahhoz, hogy a státusz-törvény tizenete mindenhozá eljusson, a mindennapok építő, szervező és felvilágosító munkájára van szükség, amelyet csak a civil társadalom szervezetei végezhetnek el. Ezen a területen a Rákóczi Szövetségnek és a vele szorosan együttműködő felvidéki Célalapoknak óriási feladata van. Ahhoz, hogy ezt a munkát elvégezhessük, a szervezetek megerősítésére, új emberek bevonására, az infrastruktúra megteremtésére, a működési feltételek javítására, tehát nem kevés pénzre van szükség. A szervezeti keretek azonban megvannak és bizhatunk abban, hogy a többi feltétel is az illetékesek megerőltetett munkájával és a magyarság felemelkedésének és a közép-európai népek szolidaritásának szolgálatába állítva történelmünk kivételes személyiségét és a Rákóczi-szabadságharcot.

Ezen a helyen még az a feladatunk, hogy az újraindult „Rákóczi Hírívó” hasábjain megköszönjem mindazok fáradozását, önzellen munkáját, akik ebben az évben a Rákóczi Szövetség tevékenységét támogatták. Külön köszönöm a sok fiatalnak, tisztviselőknak és alkalmi közreműködőknek egyaránt, hogy munkájukkal bebizonyították, lehet sikeres civil szervezetet működtetni fiatalokkal is. És köszönöm a lélekben fiatal idősöbneknek, akik közül sokan korukat meghazudtoló frissességgel, szellemi és fizikai erővel szolgálják céljaink megvalósítását. Fiataljainknak ügyünk szolgálatában állhatatosságot, az időseknek hosszantartó jó egészséget és szellemi erőt kívánok a jövőben nyilvánvalóan még tovább sokasodó feladataink teljesítéséhez.

azoknak, akik kiemelkedő érdemeket szereztek Esterházy János ügynek népszerűsítésében, az általa felmutatott értékek szolgálatában. Ennek a munkának elismerésül is jelentette, hogy a szövetség közreműködésével március 11-én a Parlament épületében nagyszabású emlékművelet rendezte Esterházy János 100. születésnapja alkalmából.

Fontos feladatnak tekintetük és fogjuk tekinteni a jövőben is a hazai társadalom újabb és újabb rétegeinek bekapcsolását, színpatizásaink és munkatársaink bővülő sorai közé. Ebben az évben is tucatnyi új szervezettel bővült szövetségünk Magyarországon és a határon kívül. Különösen figyelemreméltó, hogy az idén Erdély három jelentős magyar központjában (Marosvásárhelyen, Székelyudvarhelyen és Sepsiszentgyörgyön) is zászlót bontottak Rákóczi szellemi örökségének tisztelői.

A jövőre vonatkozóan fontos kezdeményezést tettünk, amely – ha felfarkolják – a következő két évben további feladatok elé állítja a szövetséget. Kezdeményeztük, hogy a Rákóczi-szabadságharc 300. évfordulójának tiszteletére a 2003. évet Rákóczi-évvé nyilvánítsák. Nemcsak sok más társadalmi szervezet, de a Rákóczi ügyében illetékes minisztériumok is kedvezően nyilatkoztak erről a kezdeményezésről és így van arra remény, hogy 2003-ban méltóképpen ünnepeljük meg a jeles évfordulót, a magyarság felemelkedésének és a közép-európai népek szolidaritásának szolgálatába állítva történelmünk kivételes személyiségét és a Rákóczi-szabadságharcot.

Ezen a helyen még az a feladatunk, hogy az újraindult „Rákóczi Hírívó” hasábjain megköszönjem mindazok fáradozását, önzellen munkáját, akik ebben az évben a Rákóczi Szövetség tevékenységét támogatták. Külön köszönöm a sok fiatalnak, tisztviselőknak és alkalmi közreműködőknek egyaránt, hogy munkájukkal bebizonyították, lehet sikeres civil szervezetet működtetni fiatalokkal is. És köszönöm a lélekben fiatal idősöbneknek, akik közül sokan korukat meghazudtoló frissességgel, szellemi és fizikai erővel szolgálják céljaink megvalósítását. Fiataljainknak ügyünk szolgálatában állhatatosságot, az időseknek hosszantartó jó egészséget és szellemi erőt kívánok a jövőben nyilvánvalóan még tovább sokasodó feladataink teljesítéséhez.

Boldog karácsonyi és szerencsés új évet a Rákóczi Szövetség minden tagjának és barátjának!
Dr. Halai József,
a Rákóczi Szövetség elnöke

BESZÁMOLÓ

A RÁKÓCZI SZÖVETSÉG 2001. ÉVBEN LÉTREJÖTT HELYI SZERVEZETEIRŐL

1. Január 5-én, Sátorajtai helyen a Kulturális Központ „Barma Szalonjában” megalakult a Rákóczi Szövetség sátorajtai helyi szervezete. Az alakuló ülésen jelen voltak a város vezető értelmiséjei, más társadalmi szervezetek képviselői, valamint a város vezetői, polgármestere. Külön örömmel, hogy a szlovák határ és a borsói Rákóczi-kastély közelsége miatt nagyon fontos helyen alakult meg egy új helyi szervezet. A helyi szervezet köz-szeretők érdekében alakult meg. Feladatuk a Rákóczi Szövetség eszémségének képviselésén túl, hogy olyan kulturális és oktatási feladatokat, szervezéseket folytassanak, melyek korrában is működtek, léteztek már a térségben. Így elhatározták, hogy a Plarisia kollégiummal és a helyi Fidelitással közösen nagyszabású kárpát-medencei Tanár és Diák Találkozót szerveznek 2001 nyarán, valamint felvesznek minden kapcsolatot a Borsiban levő Rákóczi-szülőoktatói rendbeteje és megóvása érdekében. Egyben rögzítették, hogy kellően fogják képviselni a Rákóczi Szövetséget Zemplén környékén, valamint a Bodrog-közben is.

2. Február 19-én Debrecenben a korábban Hajdú-Bihar megyei szervezet átalakulásként megalakult a Debrecen városi helyi szervezet. A helyi szervezet alakuló ülésén jelen voltak a város jeles személyiségei, több testvér civil szervezet vezető képviselői, valamint a város vezetése és a terület országgazdálkodási képviselője. A helyi szervezet alakuló ülésén Dr. Halai József, a Rákóczi Szövetség országos elnöke tartott előadást a határon túli magyarság támogatási rendszeréről és a Kezvezmény törvény előkészületeiről, valamint a Rákóczi Szövetség munkájáról. Külön szólt a szövetség szervezeteiről, ifjúsági és kulturális programjairól, táborairól, valamint a szövetség alapítványáról. Az előadás után Székelyhídi Ágoston, az Erdélyi Szövetség elnöke hemutatta

az egyesülete tevékenységét. Ezt követően a jelenlévők megállapították, hogy Debrecenben és környékén nagy szükség van a Rákóczi Szövetség és az ahhoz hasonló civil egyesületek munkájára, mert a határ közelsége miatt a kedvezmény törvény hatására meg fog növekedni a város jelentősége mind oktatás, mind a kultúra vonatkozásában. Ezután megválasztották új vezetőjét az új alakult helyi szervezetnek, és rögzítették, hogy milyen célok mentén szeretnének működni a jövőben. Külön örömmel, hogy a vezetői munkájában szerepet kaptak a debrecenit fiatalok, egyetemisták is, akik aktivitásukkal képesek végezni munkájukat.

3. Március 8-án Esztergomban új alakult a Rákóczi Szövetség helyi szervezete. Az újalakuló ülésre azért volt szükség, mert a jövőben a szövetség nagyobb intenzitással szeretné képviselni magát a térségben. Ennek nagy jelentőséget ad, hogy részben felavatták a Párkányt Esztergombával összekötő Mária-Valéria hidat, valamint, hogy a Rákóczi Szövetség évek óta több tábor, rendezvényt is szervez helyi segítséggel közösen Esztergomban. Ilyen például az augusztusi Anyanyelvi Tábor, melyre a szövetségben élő és gyakran már magyarul is alig tudó kisdiákokat hozzuk el 10 napra, hogy lehetőségük nyíljon magyar anyanyelvük gyakorlására, mélyebb ismeretek megszerzésére.

4. Március 22-én a Magyar Nyelvi Intézetben megalakult a Rákóczi Barátj Kör, melynek tagjai azok a határon túli magyar érettségizett diákok, akik magyarországi felsőoktatási intézetben szeretnék felvételnyelni. feladatuk vállalták, hogy az egyetem előtt álló diákságot bevonják a Rákóczi Szövetség által szervezett programok megszervezésébe, előkészítésébe, valamint, hogy ifjúsági rendezvényeket szervezhessenek.

5. Március 29-én, Szegeden megalakult a Rákóczi Szövetség helyi szervezete. A helyi szervezet

megalakulásában a helyi társadalmi szervezetek és jeles értelmiségiek vállalták a vezető szerepet, bevonva a szegedi diákságot, fiatalokat is. A szegedi helyi szervezet jelentősége, hogy a Rákóczi Szövetség nagyobb aktivitással tud bekapcsolódni a Délvidéken élő magyarság szerepvállalásába és a határokon átvívelő magyar kapcsolatok építésébe. reményeink szerint így szoros munkakapcsolat tud kialakulni a Rákóczi Szövetség szabadkai, zentai tagjaival és számos közös rendezvényt, előadást tudnak megszervezni. A helyi szervezet célja tovább, hogy a Szegeden és környékén élő azon személyeket összefogják, akik elkötelezettséget éreznek mind a Rákóczi Szövetség, mind a határon túli magyarság sorsá, jövője iránt.

6. Április 2-án, az Államigazgatási Főiskola hallgatói megalakították a Rákóczi Szövetség helyi, ifjúsági szervezetét. Ezzel Budapesten már a negyedik felsőoktatási intézményben hontotta ki zászlóját a Rákóczi Szövetség. Az ifjúsági szervezet célja, hogy a főiskola hallgatói számára érthetőbbé, ember közelebbé tegye a civil szféra, a társadalmi kapcsolattartás, a társadalmi szerepvállalás fontosságát, valamint nagyobb elkötelezettséget keltsen a határon túli magyarság sorsá iránt. A szervezet tagjai aktív szervezői és résztvevői szeretnének lenni a Rákóczi Szövetség programjainak, valamint önálló előadásokat szeretnének szervezni a főiskola hallgatói részére, melyek a határon túli magyarságról szólnak.

7. Május 24-én Nagyrődön is megalakult a Rákóczi Szövetség helyi szervezete. A szervezet megalakulásában szerepet vállaltak a helyi kulturális élet vezetői, a település értelmiséje, valamint Nagyrőd polgármestere is. A nagyrödi helyi szervezet több nagyszabású helyi rendezvény megszervezésével aktív társadalmi munkát szeretne kifejteni a településen, val-

mint a közeli régióban is. Ezzel szeretne hozzájárulni, hogy a határon túli magyarság iránt a hazai közvélemény nagyobb figyelmet fordítson. Előképzésüket szelint több kulturális rendezvényel, előadásokkal, ünnepek megszervezésével végeznék munkájukat, és egyben szeretnének bekapcsolódni a Rákóczi Szövetség központi rendezvényeibe is.

8. Június 12-én, Pécsen alakult meg a Rákóczi Szövetség helyi szervezete. A helyi szervezet megalakulásában Pécs város nemzeti érzelmű értelmiséje, valamint a megyei közgyűlés vezetői vettek részt. A helyi szervezet kiemelt feladatának tekintik a pécsi iskolák aktívabb bevonását a Rákóczi Szövetség vetékedésébe. Szeretnék egyben összefogni a Pécsen és környékén élő Felvidékről kitelepítetteket és kapcsolataikat kívánnak kiépíteni a horvátországi és vajdasági magyarokkal is. Szeretnék egyben, ha aktív kapcsolat alakulna ki a határ túloldalán élő magyarok kulturális és civil munkájában.

9. Június 13-án a Károli Gáspár Református Egyetemen megalakult a Rákóczi Szövetség ifjúsági szervezete azzal a céllal, hogy az egyetem hallgatói és oktatói között népszerűsítse a Rákóczi Szövetség tevékenységét a határon túli magyarság ügyének előmozdításáért. Egyben vállalták, hogy aktívan bekapcsolódni a szövetség programjain való részvételbe és azok megszervezésébe. További támogatásokat próbálnak gyűjteni határon túli magyar oktatási intézmények számára, így elsőként egy délvidéki település iskolájának taneszközök adományozásával.

10. Augusztus 10-én Csoltón jött létre a Rákóczi Szövetség helyi szervezete. Csoltó Felvidéken Tornaújváros közelségben található település, mely a tavasz folyamán tesztalkapcsolatot hozott létre a magyarországi Köröm községgel, ahol már évek óta működik a helyi szervezet.

11. Szeptember 25-én a budapesti evangélikus teológiai megalakult a Rákóczi Szövetség ifjúsági szervezete Thököly Evangélikus Kör néven. Az újonnan alakult szervezet célja, hogy II. Rákóczi Ferenc nagyságos fejedelem szellemében törekedjen a kárpát-medencei magyarság kul-

turális örökségének fenntartására és sokrétűen bekapcsolódjon a Rákóczi Szövetség munkájába. Aktívan részt kívánnak venni a szövetség összes rendezvényén, annak megszervezéséhez segítséget szeretnének nyújtani. Továbbá a saját eszközeikkel szeretnének aktívan hozzájárulni egy-egy kiválasztott határon túli magyar település megsegítéséhez. Idén Kárpátaljáról választották maguknak települést, ahova akciókat szerveznek a magyar nyelvű oktatás megmaradása érdekében.

12. Az Ipolymenti Kalandán az ősz folyamán alakult meg a Rákóczi Szövetség. A regionális helyi szervezet célja, hogy az Ipolymenti és a határ túloldalán található településeket összefogva kelendő módon részt tudjanak vállalni a Rákóczi Szövetség életében. Ennek érdekében nemcsak a Rákóczi Szövetség programjain kívánnak részt venni, hanem saját rendezvényeket szeretnének szervezni, melyekkel felhívják a közvélemény figyelmét a szlovákiai magyar oktatás nehézségeire, nehézáldatlan állapotára.

13. Október 5-én, Marosvásárhelyen a város vezetői, valamint az egyetemi ifjúsággal együttműködve megalakult a Rákóczi Szövetség helyi szervezete. Az alakuló ülésen részt vettek a történelmi magyar egyházak vezetői, Marosvásárhely két magyar alpolgármestere, városi képviselői, valamint az összes magyar diákszervezet vezetői, diákjai. A helyi szervezet feladatuk tűzte ki, hogy kultúrán kívül képviselje a Rákóczi Szövetség céljait, rendezvényein a részvétel aktívan megszervezése, saját rendezvényeket szervezzen, melyek segítik a határon túli magyar oktatást, ifjúsági érdekképviseletet.

14. Október 7-én Székelyudvarhelyen a város vezetői értelmiséjeinek, vállalkozóinak, valamint a város polgármesterének jelenlétében megalakult a Rákóczi Szövetség helyi szervezete. A helyi szervezet regionális szervezetként kíván működni, hogy az egész Udvarhely szákon képviselje a Rákóczi Szövetséget, annak célkitűzéseit. A helyi szervezet munkájában vezető szerepet vállaltak Székelyudvarhely egyházi vezetői, valamint jeles közéleti személyei.

15. Október 16-án, a Műegyetemen a Műegyetem 56 Alapítvány és a műegyetemi ifjúság közös kezdeményezésére megalakult a Rákóczi Szövetség Műegyetemi Ifjúsági helyi szervezete. A helyi szervezet legnagyobb feladata, hogy a Rákóczi Szövetség legnagyobb évi rendezvényének, az 1998 óta az állami ünnepsorozat részét képező műegyetemi Glória Victis rendezvénysorozatnak házigazdája, aktív közreműködője legyen.

16. Október 21-én Felsőszőlőn megalakult a Rákóczi Szövetség helyi szervezete. A helyi szervezet megalakulásában nagy szerepet vállalt a környék értelmiséje, valamint a város vezetősége. A helyi szervezet célja, hogy a határon túli magyarság sorsá iránt elkötelezett embereket ösztönözze, önkéntes rendezvényekkel, akciókkal felhívja a hazai közvélemény figyelmét a határon túli, de elsősorban a felvidéki magyarság oktatási, kulturális helyzetének jobbítására.

17. November 4-én, Sepsiszentgyörgyön megalakult a Rákóczi Szövetség Háromszéki helyi szervezete. A helyi szervezet megalakulásán jelen volt Sepsiszentgyörgy polgármestere, valamint a város értelmiséje, iskoláinak vezetői. A helyi szervezet első feladatuk azt tűzte ki, hogy felhívja a közvélemény figyelmét az úgynevezett tankönyv-kommandók tevékenységére, arra a jogtörésre, mely jelenleg folyik a romániai hatóságok részéről a magyar anyanyelvű oktatás ellen, továbbá céljuk, hogy kellő módon és szervezettel részt tudjanak venni a Rákóczi Szövetség által meghirdetett rendezvényeken, vetékedésben.

18. November 9-én, Vaskútán megalakult a Rákóczi Szövetség helyi szervezete. A helyi szervezet alakuló ülésén a korábban Felvidéki Barátj Kör tagjai, a település vezetői és a terület országgazdálkodási képviselői vettek részt. A helyi szervezet célja, hogy a felvidékről kitelepítettek számára olyan szervezettel tudjon akciókat, programokat szervezni, melyekkel kellő módon tudják képviselni saját érdekeiket a magyarországi közvélemény előtt.

*Dr. Ugron Gáspár
szervezeti titkár*

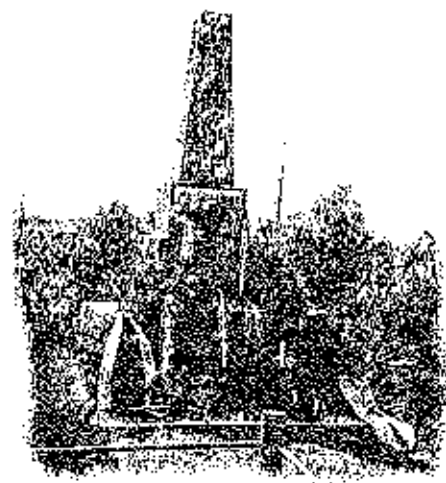
SÁROSPATAK HÍREI

Háromszáz esztendővel ezelőtt az ország függetlenségét szem előtt tartó és a császár polgármesterét elégedetlen II. Rákóczi Ferenc szervezkedésbe kezdett a Habsburgok ellen, kapcsolatot keresett XIV. Lajos francia királlyal. II. Rákóczi Ferenc tárgyalásairól azonban az uralkodó tudomást szerzett és megparancsolta, hogy az 1701. április 18-án Nagysáros kastélyában elfogták őt. Ez a szervezkedés már a Rákóczi-szabadságharc előestéjét jelzi. A Rákóczi Szövetség sárospataki szervezete fontosnak tartotta, hogy erről az eseményről a helyszínen, Nagysárosban emlékezzék meg. 2001. április 21-én a kastély emléktáblájánál dr. Tamás Edit vázolta fel a 300 évvel ezelőtt történeteket és koszorút helyeztek el a jelenlévők.

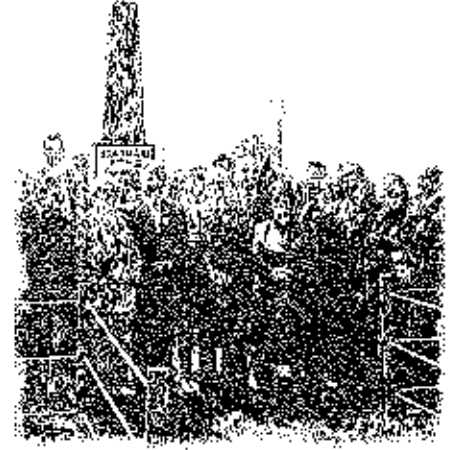
Más: A szatmári béke 290. évfordulójára emlékeztek Szatmárnémetiben és Nagykárolyban 2001. április 27-28-án. A Rákóczi-szabadságharcot lezáró szatmári béke értékelésével foglalkoztak a

II. RÁKÓCZI FERENC 1701. ÁPRILIS 18-I NAGYSÁROSI ELFOGATÁSÁRÓL EMLÉKEZTETIK MEG A SÁROSPATAKIAK.

EMLÉKOSZLOP A MAJTÉNYESIKÓN

A KONFERENCIA RÉSZTVEVŐI A MAJTÉNYESIKÓN RENDEZETT KÖSZÖRÜZÁSON

szatmárnémeti nemzetközi konferencián. A résztvevők megkoszorúzták a majtényi síkon, az 1711-es, a fegyverletétel helyszínén álló emlékoszlopot. Ezen részt vett – miként a konferencián előadást is tartott – dr. Tamás Edit, a Rákóczi Szövetség sárospataki szervezete elnöke is.

Más: Rákóczi útja címmel történelmi vándorkiállítást rendez a Magyar Nemzeti Múzeum Rákóczi Múzeuma Erdélyben 2001-2002-ben. Az összeállítás a Rákóczi-család XVII. századi történelmi jelentőségét előzményként bemutatva II. Rákóczi Ferenc munkásságát helyezi a középpontba. Megismertette a vezérlő fejedelem életét, a szabadságharc eseményeit, különös figyelmet fordítva a nemzetközi kapcsolatok bemutatására. Az ismeretterjesztő igényű összeállított anyag erdélyi bemutatkozása április 28-án a nagykirályi Városi Múzeumban, a Károlyi-kastélyban volt. Ezt követően a szatmárnémeti Kőlesey Kollégiumban láthattak az érdeklődők.

A Vásárhelyi Napok keretében június 28-án Marosvásárhelyen nyílt meg és aratott nagy közönségsikert kiállításunk. Szeptember első nap-

RÁKÓCZIVÁNDORKIÁLLÍTÁS ERDÉLYBEN, A NAGYKÁROLYI MEGNYITÓ

jaiban Sepsiszentgyörgyön a Székely Nemzeti Múzeumba vándorolt az anyag. Az év további hónapjaiban a Székelyföld még több településén (Csíkszeredán, Székelyudvarhelyen) szerez örömet a történelem iránt érdeklődőknek.

A Rákóczi Múzeum örömmel vállalja a határon túli múzeumi kapcsolatok fejlesztését a Kárpát-medencében. Köszönjük, hogy a kiállítás megvalósítását a Rákóczi Szövetség segítette.

ÚJJÁÉPÜLT A MÁRIA VALÉRIA HÍD

A Rákóczi Szövetség megalkotása ma egyik fontos feladatának tekintik az Esztergomi és Párkányi közötti Mária Valéria híd újjáépítésének szorgalmazását. Ezzel csatlakozik a híd építését támogató politikai kezdeményezéshez, szerepét vállal a Vitéria-nap műsorában és anyagilag is támogatja a nemes kezdeményezést.

(1990. április 18., a Rákóczi Szövetség Ifjúsági és Honismereti Csoportja)

A Párkányt Esztergommal összekötő hidat 1895-ben adták át először, ekkor a híd az északi székvárost volt hivatott összekapcsolni a vármegyéhez tartozó községekkel. 1920 után határátkelővé vált a vashíd a csonka ország és az újszülött Csehszlovákia között. 1938-tól a híd ismét az ország határain belülre került és szolgált a Duna két partján élő nemzetet egészen 1944-es lerombolásáig. Roncsa a két ország közötti határ létét jelképezte.

Az 1989-es fordulat után 12 évet kellett várnunk, hogy az emberek gondolkodásában is eljussonk a rendszerváltozásig. Egyéb mellett a gondolat üzenetét is hordozza a 2001. október 11-én átadott, Esztergomi és Párkányt összekötő Mária Valéria híd, amelynek újjáépítésével több mint fél évszázad elleníteli és a második világháború terhét hagyjuk magunk mögött.

A Rákóczi Szövetség tagjainak külön örömet jelent az új kapocs, hiszen a szövetség az elsőként volt, aki kezdeményezte a híd helyreállítását, ezzel mintegy ösztönözve a két nemzet közötti megbékélés lehetőségének realizálását. Azt gondoljuk, hogy ezen megújult építmény léte üzenetet hordoz, amely magába foglalja a két nemzet köztedésének fontosságát és a magyar-magyar kapcsolatok kiszélesítését.

A Rákóczi Szövetség az események fő gócpontján, a hídon is képviseltette magát. Tagtársunk, Balázs György fogadalmának eleget téve, a hídon pókjáráásban haladt végig, s bizonyította, hogy mennyit ér az egyén és a nemzet számára ez az újjáéledt kapocs, az 514 méter hosszú híd.

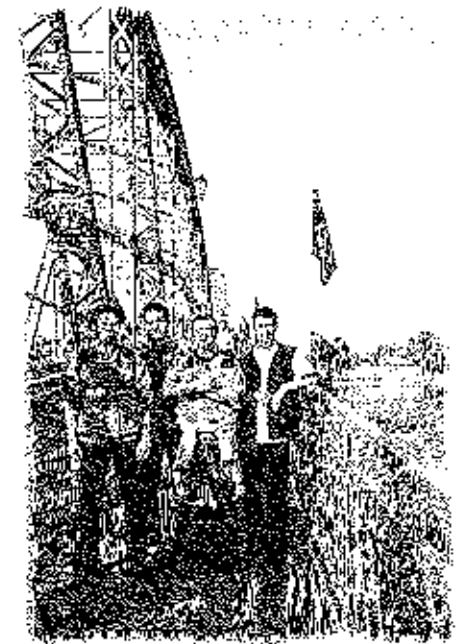
Nagy megdöbbenést jelentett a szövetség számára, hogy sátrunkat a pavilonok hídfőze közelébe eső részén állíthatuk fel, és így e pár nap alatt is betölthetjük a Rákóczi Szövetség hivatását: zarándokhelyül szolgálni a Felvidék és az anyaország minden szegletéből érkezők számára. A hídavatás protokolláris része után neves közéleti szereplők, a szlovákiai magyar és a magyarországi politikai élet képviselői ünnepeltek együtt a sátorban összesereglettekkel.

A jókedvről nem kellett külön gondoskodni. Párkányt segítők minden tőlük telhetőt megtettek az ünnep emelkedett hangulatának megőrzése érdekében. Késő délután Kobzos Kis Tamás szórakoztatta a Rákóczi-sátor közönségét, a kora esti óráktól pedig a zserei folklórcsoport bódította az addig még el nem bódultakat. Felpeszdült a város körülöttünk, az ország minden részéről érkeztek emberek, hogy átélhessenek a frissen szentelt hídon. Meglepően tapasztalhattuk azonban a jelenlévők arányán, hogy mi, magyarok valami megmagyarázhatatlan oknál fogva ösztönben ünnepelhetünk, mint a velünk élő többi nemzet képviselője. A híd most már tényleg összeköt bennünket!

A péntek reggel első fecskét is a sátrunkban köszönthettük, a friss kávé és pogácsa illata a még ébredőket is oda vonzotta. Ez a nap a Rákóczi Szövetség által életre hívott célalapok napja volt. Érkeztek is serényen a 24 célalap képviselői, hogy együtt örvendzenek a helybéliekkel. Délben ismétellen megízlelhetjük az előző nap slágerét, a gulyást, amelyre ebédidőben több tucat éhes száj várt. Vendőcink közt üdvözölhetjük a szlovák és a magyar vámhivatal parancsnokait is. Reméljük, hogy az elkövetkezendő időszakban (választási eredményektől függetlenül) is egy nyelvet fognak beszélni a hasonló bocsztási emberek a határ két oldalán.

A szombat nap a sátorbontás örömeit jelentette szövetségünk meg jelenlévő képviselői számára, ami után ki-ki indulhatott hazájól megérdemelt pihenését tölteni.

Azt gondolom, ezekben a napokban igaz, meghamisítatlan történelmet írunk. Egy régen várt nap nem csupán a két testvérváros, hanem két ország, a régió és a nemzet életében. A híd lehetőségét teremt. Lehetőségeket a megbocsátásra, egy nemzetörz újraintegrálására, egy gazdasági kátyúban lévő város felemelésére. Látván a felvidéki népszámlálás adatait és megriadva a hihetetlenül nagymértékű nemzetfogyástól, új jövőképet adhat a Mária Valéria híd. A remény újjáéledését és a megalapozott álmok valóra váltását hivatott megteremtteni a híd léte, amely valahára összeforraszthatja mindazt, amit a szív és a gondolat már régóta együvé tett.

Petneh Attila

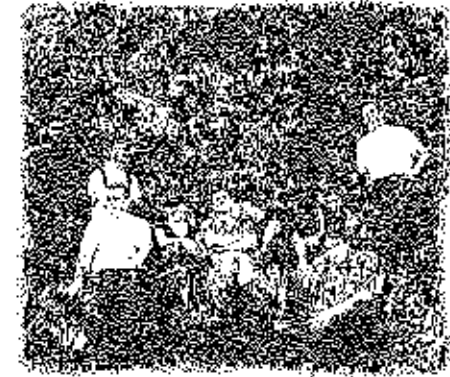

GYALOGSZERREL ESZTERGOMBA

Az Eötvös Loránd Tudományegyetem Rákóczi-alapszervezetének tagsága gyalogtúrával tette emlékeztetést az október 11-i hídavatást. A huszós csoport még az előző napon, szerdán indult útnak, hogy a mintegy tízenkét órási menet után a Pilis hegység mesés szépségű tájain keresztül megérkezzen a királyok városába: Esztergomba.

Szerencsére kegyes volt hozzánk az időjárás-felelős: simogató napsütésben, kiváló hangulatban csodálhattuk hosszú utunk során az ősz tarka színeibe öltözött erdőszéget. A hosszú út természetesen nem volt kalandoktól mentes, a sok-

szor hiányos és áttekinthetetlen turistajelzések nemegyszer vezettek rossz irányba bennünket, így néha egy-egy szántáson útvágyva vagy egy kerítést átmászva kellett korrigálnunk az útirányt – hála töravezetőnk, improvizatív tetszésének.

Örög este volt, mire kijelölt szálláshelyünkre, a Turán panzióba érkezünk, és a nap élményeitől eltelve, a következő nap magasztos eseményére gondolva hajtottuk álomra fejünket.

Trieber Péter

PÁRKÁNYBAN JÁRTUNK

2001. október 11-én történelmi pillanatként volt szemtanúja a Kárpát-medence. Ezen a napon avatták fel a második világháborúban Dunába robbantott, s most újjáépített Mária Valéria hídát. Mi, károlis egyetemisták sokat hallottuk, és számos elemzésben olvastuk, hogy a híd felépítésével, nem csupán a két part és ország közötti közlekedés válik gyorsabbá, egyszerűbbé, de ez az építmény az anyaországi és a felvidéki magyarságot fizikailag, eszmeileg is összekapcsolja majd. Kíváncsiak voltunk ennek az állításnak az érvényességére, s magára a sokat hallott Párkányra is, ezért október 12-én bepakoltunk a hátizsákjainkba, s irány Esztergom-Párkány! Tizenhárom indultunk, mindannyian a Rákóczi Szövetség Károlis Körének és a Jobboldali Ifjúsági Közösség (Jobbik) károlis szervezetének a tagjai.

Két napot töltöttünk el a Duna-parti kisvárosban, ahol rengeteg élményben volt részünk, s új tapasztalatokkal is gazdagodtunk.

Impozáns, gyönyörű látványt nyújtott a Duna felkötő átívelő, kecses híd. S még magán a hídon ért minket az első nagy meglepetés is. A felvidéki oldalon felülírtól útlevel-ellenőrző bódé, s a határőrök mintha ott sem lettek volna. Nem néztek bele okmányainkba, elég volt csak azokat felmutatnunk, hogy tessék: van útlevelünk. Budapesten egy BKV-ellenőr többet foglalkozik egy érvényes bérlet látatamazásával, mint itt az államhatáron azt az útlevellet tették. Hozzá kell azon-

ban ehhez tenni, ha próbáltuk volna, akkor sem sikerülhetett volna a határőröknek az alaposabb munka, hiszen óráként több ezer ember gyalogolt át a hídon a másik oldalra. S ez volt a második meglepetése, s egyben nagy tapasztalata is a kirándulásunknak.

Láttuk, hogy a két város lakói, s a fesztivál rendezvényeire érkezők nem határként kezeltek a határt. Voltak, akik Párkányból átmentek Esztergomba meginni egy cappuccinót, venni egy újságot, majd hazamentek ebédelni, majd vissza Esztergomba egy előadásra, egy óra múlva pedig újra a felvidéki oldalra, s így tovább, egész nap. Fiatal élekorunkból adódóan a mindennáron való tekintélytiszteltet nem tartozik a legerősebb jellemvonásaink közé, így rövid idő alatt mi is beletanultunk ebbe az ösztönpi játékba. Kélszóraként váltogattuk az országokat. Néha nem is tudtuk, de nem is figyeltük, éppen melyik állam területén tartózkodunk. Miért nem? Alig lehetett érzékelni a különbséget. A felvidéki oldalon is forinttal fizettünk, magyarul érintkeztünk, szinte csak magyarul szót hallottunk az utcán, magyar zeneszámokra ment a buli. Egyedül a párkányi utca- és boltátlak

A másnapi korai ébredés és az izletes reggeli elfogyasztása után egy emberként siettünk a Primás-szigetre, ahol az ünnepi lakosság közt elvegyülve, partgőz katonazene kíséretében vettük birtokunkba a Mária Valéria hidat. A látványos léghemutatót, az ünnepi szónoklatokat és az átadási ceremónia aktusait már a híd közepén álltuk végig, ott találkoztunk aznap érkezett tagtársainkkal, majd felkerekedvén Párkány felé vettük az irányt, ahol a kötelező útlevel- és vámvizsgálat után megtekintettük a hosszú Csipkerózsika-álmából ébredő kisváros nevezetességeit, valamint a kulturális műsorokat. Nagyszerű élmény volt együtt ünnepelni a helyiekkel, átélve az új örömeiket és lelkesedését. Már sötétedett, mikor buszra szálltunk és Budapest felé vettük az irányt, de a két nap fáradtságánál is erősebb volt a minket ért élmények felcsemelő tömege, melyeket kötetlen beszélgetés formájában osztottunk meg egymással. Úgy vélem, csoportunk minden tagja nevében állíthatom, hogy páratlan, felcsemelő élményt jelentett számunkra a két emlékeztető nap, köszönet illeten érte mindenkit, akit megillet!

Trieber Péter

emlékeztettek minket arra, hogy egy másik ország „elvilég” idegen nyelvi közegében kéne éreznünk magunkat. De hát nem éreztük.

Láttuk a két város lakosainak szemében azt a szavakkal ki nem fejezhető hurra érzést, ami ahhoz hasonlítható, mint amikor az ember évtizedek óta nem látott édesestvérét újra a keblére ölelheti.

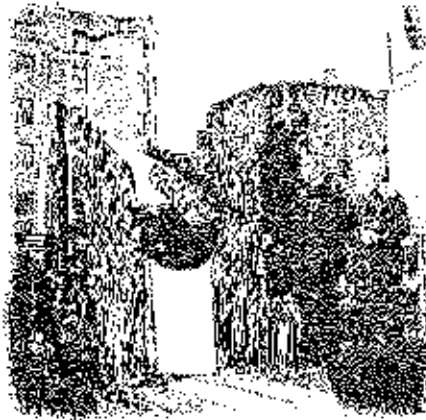
Hazafele jövet a vonaton ábeszélünk a frissen tapasztaltakat. Mindannyian egyetértünk abban, hogy a két város, Esztergom és Párkány, egyesülésének lehetünk szemtanúi, hiszen a Mária Valéria híd átadásának másnapján már több jele látszott annak, hogy a két település funkcióikban is kölcsönösen kiegészítik egymást. S ezzel a két határ menti régió magyar települései is szorosan összekapcsolódnak, majd gazdasági és kulturális vonatkozásban összerolvadnak.

Mi, károlis egyetemisták, akik saját szentünkkel csodálkozhattunk rá annak a beindult folyamatra az első jeleire, megállapítottuk, hogy a fizikai kapcsolat lehetőségének megteremtése érvényt szerzett annak a törvényességnek, hogy összenő, ami összetartozik.

Szabó Gábor

"GLORIA VICTIS" 2001. OKTÓBER 21-24.

Szövetségünk hatodik alkalommal szervezte meg a „Gloria Victis” négynapos rendezvénysorozatát. Az ünnepségsorozat célja hagyományosan, hogy úgy tegye történelmünk részévé az 1956-os forradalmat, mint a magyar ifjúság kiemelkedő ünnepét. A meghívott középiskolások, illetve egyetemisták döntő többsége a határon túli magyar területekről (Erdély, Felvidék, Délvidék, Kárpátalja, Horvátor-

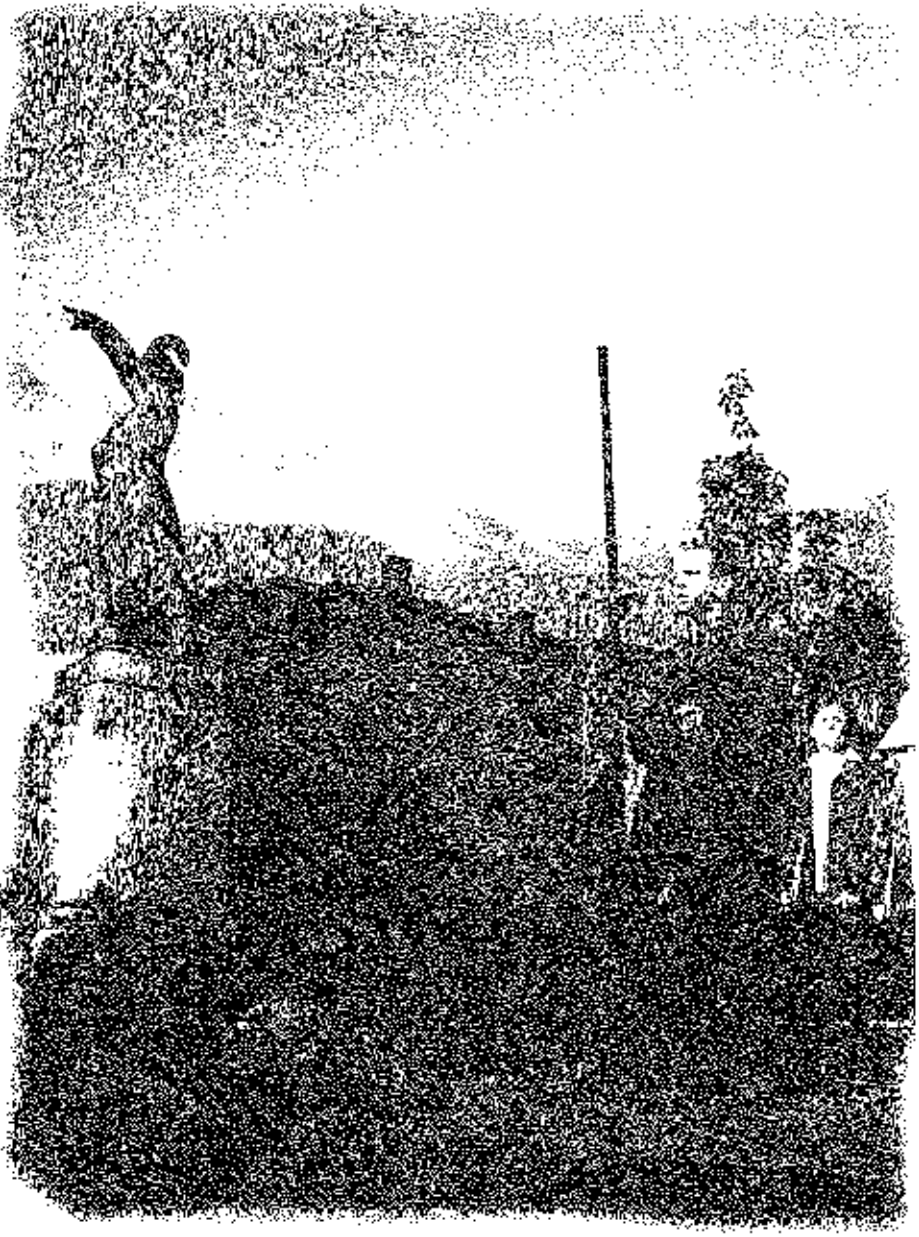
szlovénia ezen klasszikusának ismerete nem áll meg az államhatárokonál.

Október 22-én délelőtt a Budapesti Műszaki Egyetem „K” épületének Auditorium maximumában a Sacra Corona című történelmi játékfilmet vetítettük le a résztvevők számára, mely osztatlan sikert aratott. A film leváltásának tényét és sikerét azért is szeretném külön kiemelni, mert a határokon túl a mozik nem tűztek (és belátható időn belül nem is tűzik) műsorokra ezt a jelentős üzenetet hordozó alkotást, így fiatalok százai vehettek részt egy ingyenes bemutatón a Rákóczi Szövetség szervezésében. Ennek megvalósításában komoly támogatást nyúj-

szág, Muravidék) érkezett rendezvényünkre, hogy együtt ünnepeljen a magyarországi fiatalokkal. Az október 22-23-i állami ünnepségek középpontjában az '56-os forradalomra való emlékezés áll, ami elsősorban a forradalom résztvevőinek és a kortársaknak jelent emlékeztető megemlékezést. A forradalom után születettek számára ezen napok egyre kevésbé emelkednek ki a hétköznapokból. Különösen a határokon túl van ez így. Ezért tartottuk nagyon fontosnak, hogy a Rákóczi Szövetség idén is vállalta a „Gloria Victis” megszervezését, mely sok határon túli fiatal számára varázslata valódi ünnepévé ezt a hétfőjét.

Az ünnepségsorozat 2001. október 21. és 24. között zajlott Budapesten, a résztvevők számára a szállás, utazás és az étkezés költségeit a Rákóczi Szövetség fedezte. A vendégek utaztatását Budapestre a magyar határ megfelelő átkelőhelyeihez irányított buszok végezték, amelyeket szintén a Rákóczi Szövetség biztosított. Október 21-én délután mintegy 1000 határon túli résztvevő érkezett meg az előre megadott hotellekbe, ahonnan a Volán kőbuszok szállították őket a Műegyetem Goldmann-menzájára. A közös vacsorát követően a WIGWAM Clubba vittük vendégeinket, ahol a Beatrice élő koncertjét élvezhették. Nagy Ferő igen hamar emelkedett hangulatba juttatta közönségét, a határon túli fiatalok pedig együtt énekeltek az előadóművésznel, mely tény önmagában bizonyította, hogy a magyar

tott Koltay Gábor rendező, aki a főszereplőkkel együtt el is jött a vetítésre, és mintegy másfél óráig keresztül beszélgetett a több száz határon túli fiatalal a film elkészültének körülményeiről.

A program középiskolák résztvevői számára október 22-én délelőttje a megmérettetés napja volt: ekkor került ugyanis sor a rendezvénysorozatoknak is nevet adó Gloria Victis történelmi vetélkedő írásbeli elődöntőjére, melyben mintegy 60 (egyenként 3 fős) csapat vett részt a Kárpát-medence valamennyi magyarlakta régiójából. A vetélkedő témája Magyarország története volt 1932 és 1945 között. Az előre megadott szakirodalomból a diákok tanáralk irányításával otthon készítették fel. Az írásbeli elődöntő eredményei alapján a legjobb 10 csapatot a Rákóczi Szövetség szakmai zsűrije választotta ki.

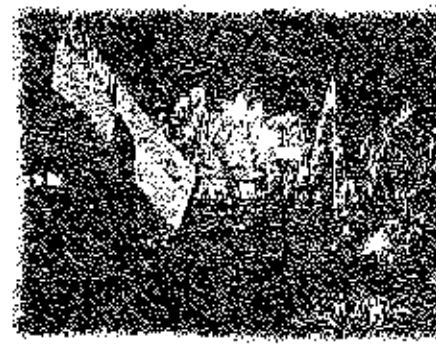
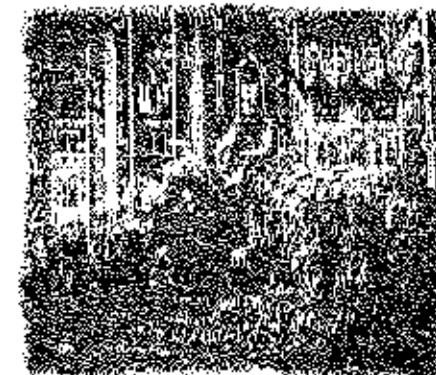
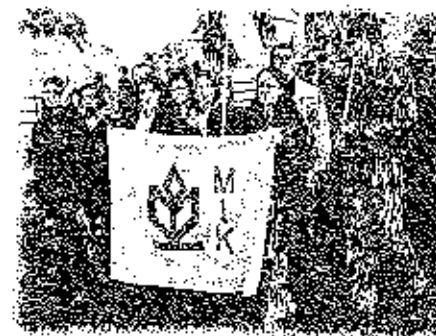
Ugyancsak október 22-én délelőtt került megrendezésre immár második alkalommal a Rákóczi-kupa labdarúgó torna. A Magyarországon eddig megrendezett ifjúsági futballtornáktól eltérően kárpát-medencei méretű rendezvény zajlott, hiszen meghívásunkat elfogadta Erdély, Vajdaság, a Felvidék és Kárpátalja régiója is. A tornán részt vett a Márton Áron Szakkollégium válogatottja is, mely végül nagy küzdelem árán meg is nyerte a bajnokságot. Jó hangulatú, ismerkedési lehetőséget kínáló rendezvényt tudhatunk magunk mögött, mely sikeréből megbizonyosodhattunk arról, hogy igény van hasonló találkozókra a kárpát-medencei régiók fiataljai körében.

Október 22-én délután került sor a Rákóczi Szövetség és a Műegyetem 1956 Alapítvány szervezésében a BME „K” épületének aulájában a nagyszabású ünnepi megemlékezésre, mely az állami ünnepségsorozat része. A megemlékezés hagyományosan a Műszaki Egyetem azon fiataljai előtt tisztelg, kiknek békés megmozdulása elindította azt az eseménysorozatot, melyből órák alatt bontakozott ki a forradalom. A rendezvényt részvételével megtisztelte Mádl Ferenc köztársasági elnök úr is. Az ünnepségen felszólalt a határon túli magyar diákság képviselője is.

Külön szeretném kiemelni, hogy október 22-én a déli órákban újabb mintegy 500 magyarországi és felvidéki résztvevő érkezett programjainkra. A magyarországi résztvevők Miskolcra, Pécsre, Győrre, Tatabányára és Székesfehérvárról érkeztek, a Felvidéket pedig mintegy 10 gimnázium diákjai és tanárai képviselték.

Az ünnepséget a hagyományos látképvonulás követte, melyben az előző évek átlagánál jóval többen vettek részt.

A Bem téren került sor hagyományosan a Fiatalok megemlékezésére. A határon túli fiatalok képviselőiben Öry Péter (Felvidék) mondott ünnepi beszédet, majd a Városmar-

jori Gimnázium Angelica Kórusa énekelte. Tamási Lajos: Piros a vér a pesti utcán című versét Fehér László szavalta el. Az ünnepi műsort követően került sor a koszorúzásra, ahol magyarországi és határon túli politikai és társadalmi szervezetek helyezték el a kegyelet virágait a szobornál. A 22-i ünnepség lezárásaként 21 órától a Weiner-Szász kamaraszimfonikusok koncertjét élvezhettük a BME Dísztermében. A kiváló zenei teljesítményt nyújtó zenekar nagy sikert aratott a népes közönség előtt.

Október 23-án délelőtt került sor középiskolásaink számára a történelmi vetélkedő szóbeli döntőjére, melyet igen nagy érdeklődés kísért. A szoros és izgalmas versenyt követően – melyből a nézők is sokat tanulhattak – a zsűri az Érsekújvári Gimnázium magyar tagozatának diákjait találta a legjobbnak. Ezt követően a zsűri az 1956-os forradalomról pályamunkát benyújtó egyéni versenyeket hallgatta meg, melynek alapján Puchert Dóra versenyző (Komló) dolgozatát és szakmai felkészültségét találta a legkiemelkedőbbnek.

Ezzel párhuzamosan egyetemista és főiskolás résztvevőinket buszainkkal a 11 órakor kezdődő Széna téri ünnepségre szállítottuk, ahol a hivatalos állami megemlékezésen vettünk részt. A megemlékezés emelt hangulata és az igényes műsor nagy sikert aratott vendégeink körében, így utólagosan külön örömmel számunkra, hogy a programsorozat ilyen irányú bővítése mellett döntöttünk.

Október 23-án délután került sor az Országos Gyermekek- és Ifjúsági Parlamenttel közösen rendezett fesztiválra, ahol a résztvevők 14 órától előadásokat hallhattak a HTMI1 részéről Gál Kinga és a Rákóczi Szövetség részéről Halzl József előadásában a státustörvényről, melyet nagy érdeklődés kísért. 16 órától Tótkocszi László tartott előadást az 1956-os forradalomról. Ezzel párhuzamosan előadásokat hallhattak a vendégek Adorján András és Jenei Szilveszter „1956 – Aki magyar, velünk tart” című rockoperájáról, néprajztudósokkal beszélgethettek a magyarokról, és önbizalom-növelő tréningeken vehettek részt.

Október 23-án este 20 órától került sor a Miniszterelnöki Hivatal szervezésében a Műegyetem rakparton Hobó és Deák Bill koncertjére, melyet szintén nagy érdeklődés kísért. A koncert befejeztével nyitotta meg kapuit a Közgáz Pince Klub vendégeink előtt, ahol hamisítottan Közgázpince-hangulatban zárult a 3 napos rendezvénysorozat.

Egyértelmű sikernél könyvelhetjük el a Gloria Victis idei rendezvénysorozatát, hiszen a vendégek nagy része átérzte az ünnepségek hangulatát, és egyben jól érezte magát nálunk. Reméljük, jövőre is megtisztulik jelenlétükkel fővárosunkat.

Maruzsa Zoltán

ALAPSZERVEZETEINK ÉLETÉBŐL

Az alábbiakban bemutatunk néhányat a példaértékűen működő helyi szervezeteink közül. Lássuk,ők milyen programokkal öregbítették szövetségünk jó hírét a 2001. esztendőben.

Rákóczi Szövetség oroszánlyi helyi szervezete 2001. 07. 27. „Majki Rákóczi Nap”

Hatodik alkalommal rendezte meg az oroszánlyi helyi szervezet a majki műemlék-együttes belső udvarán koszorúzási ünnepséget. A megemlékezés kettős célt szolgál: tiszteletadás névadónk, II. Rákóczi Ferenc nagyságos fejedelem előtt, valamint kellő megemlékezés a II. világháború után felvidéki kitelepítetteknek. A majki kamalduli remetesség romjainak belső udvarán Rákóczi-emléktábla is lett felállítva ennek tiszteletére.

KÉPEK A SÁROSPATAKI VÁRRÓL

2001. augusztus 8-án megtekintették egy aulósos kirándulás keretében Munkácsy híres Krisztus-trilógiáját a debreceni Múzeumban.

A Győri helyi szervezet ide is megszervezte nagy hírű Anyanyelvi tábort:

A Sátorlajuhelyi helyi szervezet közösen a piarista kollégiummal megszervezte a II. „Magyar Tanárok és Diákok Találkozója a Magyar Kálvárián” című kárpát-medencei középiskolák találkozóját. A rendezvényen közel ötszáz határon túli és magyarországi középiskolások vett részt. A találkozó egy héten keresztül tartott és sok érdekes program közül lehetett választani a résztvevőknek.

A MAJKI REMETESÉG KAPUJA

Sárospataki helyi szervezet

2001. április 21-én a nagysárosi kastélynál II. Rákóczi Ferenc nagyságos fejedelem 1701. nagysárosi letartóztatásának 300. évfordulójára emlékeztek.

2001. április 27-28-án Nagykárolyban a szatmári béke 290. évfordulójára emlékeztek.

A Rákóczi Szövetség kecskési helyi szervezete februárban gyűjtést indított a községben található I. világháborús emlékmű felújítási költségeinek fedezésére. Az emlékmű újrászervezésére május utolsó vasárnapján, a Hősök napján került sor.

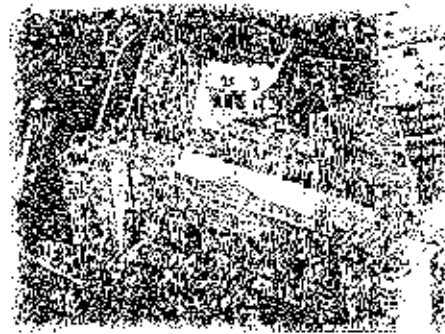
2001. május 26-án megrendezésre került a IV. Körömi Rákóczi Fesztivál. Az ünnepség keretében került sor Köröm és Csoltó települések testvérkapcsolati aláírására is.

A Gyömrői helyi szervezet részt vett a március 24-i koszorúzási ünnepségen nagyszámú diák beszerzésével, 2001. május 5-én felvette a kapcsolatot az oroszánlyi helyi szervezettel és elküldötték a majki kamalduli szervezetek templomába.

2001. június 30. és július 1. között a gyömrői Rákóczi napok keretében kiállítás szerveztek, melyen 20 helyi festőművész, szobrász, iparművész vett részt. A Rákóczi Napok keretében fogadták a berzei református gyülekezetet.

A Rákóczi Szövetség barsi helyi szervezete szeptember 19-én tartotta az immár 10 éves hagyományokra visszatekintő kitelepítettek barsi találkozóját. A rendezvénysorozat kimagasló eseménye volt a kitelepített felvidéki magyarok emlékét megőrkítő kopjafa ünnepélyes avatása. Az avatást megőrizte jelenlétével dr. Boross Péter volt miniszterelnök, szövetségünk részéről pedig dr. Halzl József elnök és Somorjai Richárd. Az emlékmű létrejötte Barcs város önkormányzata és az Illyés Közalapítvány határozott anyagi támogatásával valósult meg.

Az ünnepség több száz fős közönségének somiban megtalálhatók voltak a Rákóczi Szövetség helybéli tagjai és szimpatizánsai, valamint több olyan magyarországi település képviselői, akik a

kitelepített felvidékiek, illetve azok leszármazottai – különösen Bonyhádról és Somberekre érkeztek szép országunkba vendégek. A rendezvénysorozat megszervezésének és lebonyolításának áldozatos munkáját Egervári Fülöpné vállalta magára, akinek tagtársainak nevében ezúton köszönjük meg a felejthetetlen eseményt.

ÉBERT TIBOR:
POZSONYI VECSEKÉNYE
KÖNYVAJÁNLÓ

Pozsony, 1943. május 20-án. Jelelőn, templomi hangverseny a Mária-Öltöma-Árvaház bátyáinak segítségével, a Szent Márton-székesegyházban. Kyrie eleison, Uram, Irgalmazz! A kórus és a szólisták valószínűleg versenye kelnek újatos könyörgésükben, ám a szerző nem hagy kétséget a közelgő vihar pusztítását illetően, látta, amint a háttérben, a Kárpátok felől, árnyékok lopkodnak már láthatatlannal. Az ünnepi hangverseny közben körbetekintve, a váltakozó dallamúvek alatt elevenedik meg az ország, a város és az itt együtt élő nemzetek közös múltja, a „történelem kontinuitása, lépésekkel, torpanással, megállással, a süllyedések képzeltével”. Dona nobis pacem –

EGY LAP A FELVIDÉKRŐL

Gömörország címen indította útjára a 2000. évtől a rimaszombati illetőségű **Gömör-Kismenti Múzeum Egyesület** azt a folyóiratot, melynek célja a tájékoztatás és megőrzésen túl – ahogy ezt az alcím (*Az északi magyar peremvidék fóruma*) is jelzi – megjelenési lehetőség és fórum teremtése a halmozottan hátrányos helyzetbe kényszerült/kényszerített patóc-földi peremmagyarság számára. A lapban megjelenő frások a legtágabb értelemben vett regionalizálta jegyében születtek, a hagyományos értelemben vett honismeretből kezdve a közélet hírein és eseményein át egészen a művészetek világáig. A **Gömörország** tartalmának földrajzi kereteit az északi magyar peremvidék jelenti, azaz az Ipolytól a Hernád folyóig terjedő régió múltját és történetét feldolgozó frásoknak biztosít teret.

A lap igényes külsővel rendelkezik, jó minőségű illusztrációk vonják magukra az olvasó figyelmét. Jellemzően a hosszabb, nagyobb lélegzetű frások vannak túlsúlyban, melyek nagy alaposággal járnak körül egy-egy témát. Ennek köszönhető a már-már tanulmánykötetre emlékeztető szellemi gazdagság és tudományos igényesség. Ezt ellensúlyozandó azonban, állandó rovatok teszik tagolttá és áttekinthetővé.

De hogy jobban megismerjük, lapozunk hát bele **Gömörország** legutóbbi számába!

Az első oldalon vezércikk köszönti az olvasót, mely aktuális, a felvidéki magyarságot érintő politikai-közéleti tárgyú frás B. Kovács István, felcél szerkesztő tollából.

A Lászlók, feleim címet viselő, múltat idéző rovat a „gömör-kutatás műhelyéből” táplálkozik, a térség egyházi felekezeteinek és oktatási intézményeinek történelmi feldolgozó munkáinak ad otthont.

A Futárszalon írásai a peremmagyarság gazdag irodalmi és képzőművészeti életébe – múltjába és jelenébe – nyújtanak betekintést. Prózákat és verseket olvashatók a régióhoz kötődő jeles alkotóktól (Mikszáth Kálmán és Mécse László) és egy rövid életrajz emlékezik meg Rimaszombat szülőteréről, Ferenczy István klasszicista szobrászművészről.

Magyarok a nyelvhatáron rovata a tájegység gazdag kulturális örökségéből szemezget. Érdemes olvasmány a **Gömörország** táját, természeti örökségeit számbavevő sorozat, mely amellet, hogy a terület földtörténeti korszakaira is betekintést enged, egyben az ide látogatók számára egyfajta útmajánlóként is hasznosítható. Elszomorító a kastélyokat és falusi kúriákat leltárába vevő cikk, mely az enyészéte lett épületekre kívánja felhívni a figyelmet. Szepesi katólikus plébániájának történetét kereszttül pedig a terület egészének vallástörténeti táru elénk. Számunkra, anyaországiak számára valószínűleg kuriózumszámba megy Ilos Istváné,

Zsombok Piros vizsgálata, mely frótt formában is igyekszik visszadni a pulócs nyelvjárás szépségét.

A Fáj a nap alatt a jelen kulturális eseményeiről ad hírt. Olvashatók itt könyvrecenziók és tudósítások színelőadásokról, kiállításokról, valamint egy kedvcsináló beszámoló is a losonci **Phoenix Lutetia Polgári Társulás** rendezte XXVII. Honismereti Kerékpár-

túráról. Befeczejként az Agóra az olvasói leveleknek, véleményeknek ad otthont, az **Örvényvár** pedig a civil világ, a közélet híreit (rendelleteket, pályázatok) gyűjti csokorba.

A fentiekből látható, hogy a negyedévente 60 oldalas, 1000 példányban megjelenő folyóirat a felvidéki magyarság szellemi táplálását hivatott ellátni és ebben az értelemben okkal nevezhetjük hiánypótló kiadványnak. Az újság szerkesztőinek legnagyobb érdeme, hogy az anyagi nehézségek, szűkös finanszírozása ellenére sikerült újjá-irindítaniuk és a terveknek megfelelően folyamatosan megjelentetniük e színvonalas kiadványt. Az esetleges hibák és puritán tördelési mód az anyagi nehézségeknek tudható be, annak, hogy a szerkesztőbizottság elnöke, dr. B. Kovács István kénytelen egy személyben a nyelvi és műszaki szerkesztője, valamint korrektora is lenni a lapnak. A **Gömörország** megjelenéséhez a határon túli Magyarok Hivatala, a nemzeti Kulturális Alapprogram, az Illyés Közalapítvány, a Cséhsországi és a Szlovákiai magyar Kulturális Alapítvány támogatása mellett a Rákóczi Szövetség nagymértékben hozzájárult.

A kiadványt nem csak azoknak az anyaországiaknak ajánlom, akik többet szeretnének tudni a felvidéki magyarok helyzetéről, múltjáról és jelenéről, hanem azoknak is, akik egyszerűen csak érdeklődnek a történelem iránt.

A lap egyébiránt megtekinthető a világhálón is, Gyulai Zoltán szerkesztésében.

Elérhetőség: www.gomorország.host.sk
E-mail: gomomuz@isternet.sk

Madaras Bence

Adorján András

zas is elhullt, az író néma esendben indul még az emlékek útján. Elsőként feldereeng egy réges-régi, beteljesületlen szerelem képe. Gabriella, majd a Zsidó néni „székeskirály” tűnik fel, círcsőlő saját és népe különös, hányattartott sorsát. A tiszta emlékeknek ismét elhomályosultak, újra csak töredékek, a pozsonyi múlt foszlányait látjuk magunk előtt.

Az emlékek maradnak, csak a műfaj változik: a szülőváros versekben elevenedik meg, emberek, népek, utcák és házak, melyeket az író még mindig magában hordoz.

A kötet következő részében a hajlani polgárlának egyenként jelennek meg, sok elfoglaltsággal, és még több szerzetet mutatja be őket Ébert Tibor, a kácsi műgyűjtőnek Auerbachról a Bálkirályon keresztül egészen rividálót, vaksin magába néző Ervinig.

ÉBERT TIBOR
Pozsonyi VECSEKÉNYE

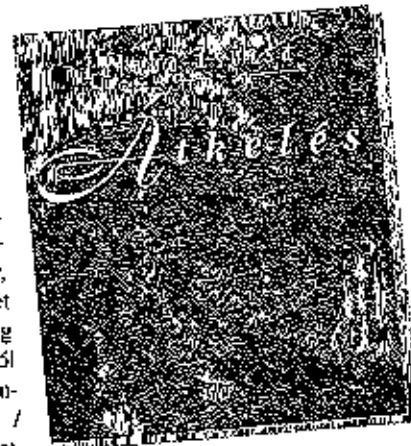
A záró részben, Bartók Béla jelenik meg, mint nagydíak. Ekkor, itt találja meg a hangot, amú elindítja, a vadgesztenyét, amú őt célja felé elhajít, és megindul a városba, a városba, mely nem sokkál: később elvesztü korábbi sokmunkájú báját, lakó nációk szerint szétszórtak a négy égtáj felé, és nem marad utánuk más, csak a csend.

A pozsonyi születésű író, zeneszerző Ébert Tibor kötetében különös bapillantást nyerünk az egykori kormányzó város érdekcs, színes világaiba. A néhány hónap leforgása alatt papírra vetett történelmi értéket növeli, hogy – akár egy hangverseny futamai – összefűzve őket, egész, minden részletre kiterjedő művet alkotnak. A Pozsonyi vecsekényben mindenképpen érdekes megoldásokban gazdag, különleges kötetre felhív a kellőképpen nyitott olvasó.

ZALABA ZSUZSA: ÁTKELÉS-VERSEK

ISTER KIADÓ, BUDAPEST 2001, 54 OLDAL

Mutatók kis könyvet tart a kezében az olvasó, ha belelapoz Zalaba Zsuzsa verseskötetbe. Mérete egy CD-lemezhez hasonló, borítóján mintha egy sötétlék, övénlyő folyam képe volna látható és belsőt a versek hangulatát idéző fotók színesítik. A borító hátsó oldalának fülszövegéből néhány adatot meg tudunk a költőnőről is, például azt, hogy alig múlt harmincesztendő, a felvidéken született, tíz évig az oltnai sajtó munkatársa volt, és első verseskötete is ott látott napvilágot, ám jelenleg Magyarországon él és alkot. Ugyancsak a hátoldalon olvasható a versgyűjtemény mottója: az a költemény, amely egyben a kötetet is megnyitja: „mindig ugyanaz a folyó / parttól partig / harmincesztendő / sodródtam / eveztem / halltam / születtem / a megérkezés nem lehet útirány / zsákutca / ahová nem szabad behajtani”. Az idézett szöveg a kiizdalem és a cét már Madách Imre által is megfogalmazott viszonyáról azt sugallja, hogy erősen gondolati indítatású szerző műveivel fogunk megismerkedni. Ám ezt az irányulást a könyvben csupán egy-két rövid vers igazolja. Így egyes darabokban felbukkan a szabadság és a biztonság dilemmája („a leg-

erősebb fa ányékából is / ki kell lépni egyszerűen), valamint a líra kifejezőképességének faszegítése is („a vers virrasztás / a virrasztás mindenséggel telített csend / szavak - játékszerek / szétgurított - felüzött gyöngyök”). Ugyanígyen szórványosan egyfajta vallási-meluzikiai háttérként feldereng a költeményekben az elkártozottság érzete és a megváltás szonjzása is.

A művek zöme mindazonáltal hangulati és érzelmi fogantatású. A linom, misztikus hangulatok felidézése az, ami egyébként a jelen sorok papírta vetőjét leginkább megragadja Zalaba Zsuzsa költészetében. Akár akkor, amikor a költő a hajnaltájt lopakodó anygaloikról ír („a köztük surranó titkok / útszövik útjaikat / nincs áruló jel / hiszen a szívóbbbanúsra / seuki nem figyel”), akár akkor, amikor egy éjfél szcánszról tudósít, ahol szárnys lényként kilép önmagából, miközben álarci „mélyen alsznak”. Ám a költemények igazi éltető elemé leginkább a szerelem. Szerelmes versei is több szövegszálban szólnak meg. Vannak köztük dalszerű, szononokat utánozó opuszok („valaki vár rád / valahol vár rád / nem lesz a tiéd / sohasem / hiába szeret / hiába szeret / a szívnek ez / csak győtrelem”) és keresetlen,

egyszerű szavakkal megfogalmazott vallomások. Más alkalommal viszont épp ellenkezőleg a női költőkre különösen jellemző hűrokat peng meg, nem tudja visszafogni magából a képek átadását és (írniú ízlésem szerint talán kissé túl is zsúfolja őket („szemed sarkából madarak törnek fel / szárnyaik súrolják leltem letakart tükröit / hajadból szívárványtestű anygalyok / röppennek felém / táncuk éget és perzsel”). Nem idegen től az allegória sem, példa rá a kedvesének kínnaul kiizdalt gyöngyöt kintáló kagyló hasonlata. A legmaradandóbb élnényit számomra szerelmes tematikájú alkotásai közül azok a darabok jelentik, amelyekben esendő emberi drámákat villant föl („úgy állsz most előttem / talpig homályban / talpig fényben / akár egy bukott madár / ki zuhanásában vergődik / életlen szárnyai / húsomba akadnak / hát megtartsalak? / vagy elengedjelek?” ... „hiába / hiába hagysz magunkra / kemény fiből faragtak minket / belénk vésték az arcodat”) vagy amelyekben leplezetlenül élénk írja szenvedélyt („a tűz lobog / lobog és felcsmész / felcsmész és felcsmel / felemel és eltemet”).

E rövid ismertetés célja nem volt más, mint kedvet csinálni az ifjú költő verseinek olvasásához. Az ízléses könyvecskével szomban végzetül csupán egyetlen formai kifogást szeretnék felhozni. Zalaba Zsuzsa költeményei egytől egyig cím nélküliek és sajnos több alkalommal tipográfiailag nem különülnek el világosan egymástól.

Dr. Bánosi György

TAMÁS ANDRÁS: TÚL A FALU SZÉLÉN...

Egész nap fagyos, csontokig hatoló északi szél fúj, de mire besötétedett, lecsillapodott a tél haragja. A csillagtalan, sötét estében csak a közeli transzformátor bűgása töltötte be a levegőt. Az úton néha elhaladt egy sietős autó, reflektorfénybe vonva egy pillanatra a temető szeméttel tele dobált árkat. Itt, néhány száz méterre a falu utolsó házától már nincs közvilágítás, és ilyen idő tájt már az autóbussz sem áll meg.

Bár a határ úgy két kilométerre van ide, mégis ötvenet kell kerülni ahhoz, hogy át lép-hessék azok, akiknek valami dolguk van oda-át. Régen még sűrűn álljartak az erdő-berket jól ismerő fiatalok. Csokoládét, kristálycukrot, borsot, villanykörte hoztak...

Falusi temető... A lyukas kerítésen túl szögletes műkö sírmelekek sorakoznak a sötétbe vesző szabályos sorokban, utcácskák, utak, szabályos hálózatát alkotva, egy kivétáigán lakótelep víziójaként. Sokukat még a két héttel ezelőtt leesett hó nagykristályúvá jegesedett halmai borítják, kerékddó szelődítvén a derékszögek, sarkok és élek geometri- kus sívárságát. Néhányon gondos kezek által rákötött nejlonszálakat hibben meg a jeges fu-vallat, egy-kettő pedig a hótól megtisztítva kí-nálja síkjait a rájuk helyezett fenyőkoszorú- nak és piros meg sárga színt, soha meg sem gyűjtött gyertyáknak. Világos, bizonytalan körvonalú folt jelenik meg emitt egy koszo- rún, és azonnál el is tűnik. Kisvártatva még egy, utána még egy. Egyre lassabban törnek

A RÁKÓCZI KLUB HÍREI

Szövetségünk budapesti szervezeteinek (túlán egyetlen, de mindenképpen ren- dszeres összejövetele a minden hónap első szerdáján a Magyarok Házában tartott klubnap, amely nyitott rendezvény, bárki látogathatja, aki a szövetséggel szimpatizál vagy, akit az aktuális program érdekel).

A 2001. évi program szeptember 5-én kezdődött meg egy „húsba vágó” témával, a szlovákiai közigazgatási reform körüli túlkütyök- kal. Előadóknak Pázmány Pétert, Dunaszerda hely polgármesterét nyertük meg, ő azonban bokros teendő miatt az utolsó percben lemondta részvételét. Szerencsénkre a téma szakavatott ismerője, Dr. Szarka László törté- néssz ugrott be és nagysikerű előadást tartott a mintegy negyvenfős hallgatóság előtt. A köz- igazgatási és önkormányzati rendszerek törté- neti fejlődésének általános áttekintése után a konkrét felvidéki helyzetet elemizte az elő- adó. A végkövetkeztetés talán az volt, hogy a felvidéki magyarság számára az önrendelke- zést az európai uniós régió program hozhatja el, hiszen ez egy határokon átnyúló földrajzi- gazdasági-kulturális egységekre támaszkodó fejlesztési program. Az októberi klubnap – ta- lán mondhatjuk – fergeteges sikert hozott. Ezen az estén Ébert Tibor író, szövetségünk alapító tagját köszöntöttük 75. születésnapján. A köszöntőt elhőkünk, dr. Haliz József mon- dta, majd Dobrentei Kornél költő méltatta az ünnepelt munkásságát. Az emelkedett hangvé- telű és nemzeti érzelmektől sem mentes kö- szöntőket színvonalas irodalmi műsor követte

zedő beszétekkel, amely Barbinek Péter szín- művésznök és Partormi Rezső gondoukatmű- vésznök köszönetét. Szinte megborzongott az ember háta, amikor az ünnepelt költő avat- gárdba hajló verseit hallottuk Barbinek Péter tolmácsolásában. A sikert az is mutatja, hogy az ötvenfős terem készen bizonyult.

És kicsinek bizonyult november 7-én is! No, nem a leányt, bűnösök bűnösök ünnepel- tük, hanem Gáspár István geneológus – családfakutató – műve előadást a történelmi családok mű, szerepéről ismertette, hogy „mőködi” a Történelmi Családok Egyesülete,

amely összefogja a „nagy” neveket hordozó- kat, akik a „nemesség kötelez” elv jegyében élnek és dolgoznak. Számos könyv is megje- lent az utóbbi időben ebben a témában, és mint aktualitást hallottuk, hogy a Rákócziak család- fája is megjelentetésre állt.

Az évzáró klubestet december 5-én tartot- tuk hagyományainknak megfelelően – egy be- szélgetős teadélután formájában. Izletes süte- mény és egy csésze tea mellett értékeltek az elmúlt esztendő munkáját és eredményeit, gyűjtöttük az ötleteket a 2002-es év program- jához. Klubunk természetesen továbbra is nyitott marad, szeretettel várjuk tagtársaink javaslatait, hogy még az üdöjginnél is színeseb- bé, érdekesebbé tehessük összejöveteleinket.

Martényi Árpád

Veszprémi Dániel KARÁCSONY

Az őszitollú szél bekopog - ez az év is végetér.

Ne félj, a karácsony idén is meglátogat, ha többé nem is lesz már hófehér.

Látod, gyereked karóiban / elpihen,

és kurvád szeliden / lábadoz lapul.

Rejsd el a könyvedet / és almodd köröted béke / lény.

láthatatlantul.

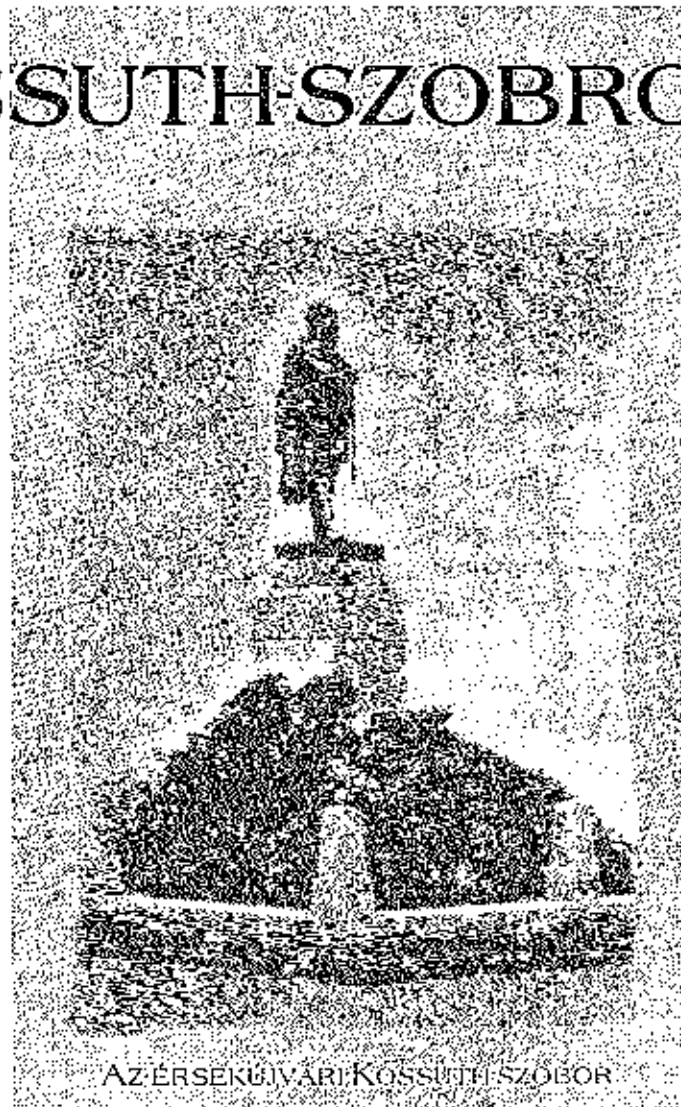

A KOSSUTH-SZOBROKRÓL

A jövő esztendőben ünnepeljük Kossuth Lajos születésének 200. évfordulóját. Nem csoda, ha az ország már az idén megkezdte előkészületeit, hogy méltó módon emlékezzék nemzeti történelmének egyik legnagyobb fiára. A Rákóczi Szövetség, amelynek névadója szintén a magyar szabadság éharcosa volt, nem feledkezik meg erről a nagy eseményről és a jövő évi programjába már most beilleszti a leendő Kossuth-napokat.

Jónagam azért is kívánok erről írni, mert még mint a Nemzeti Múzeum főmunkatársa, 1979-ben megszerkesztettem és a Népművelési Propaganda Iroda révén kiadtattam dr. Ádámfy József szegedi nyugdíjas főorvos „A világ Kossuth-szobrai” című, tízévi szorgalmas munkával összegyűjtött kiadványát. Ajánló soraiiban erről a műről akkor a Magyarok Világszövetségének elnöke, Bognár József a következőket írta: „Ádámfy József műve, az itthon, valamint külföldön megtalálható Kossuth-szobrok hiteles jegyzékbe foglalását tartalmazza, olyan mű, amelynek áttekintése után büszkébbé válhatunk magyar származásunkra és a magyar kultúra közösségéhez való tartozásunkra, anélkül, hogy mások jogos nemzeti büszkeségét megsérténénk. Jogos nemzeti és politikai-eszmei büszkeséget érezhetünk, ha azt látjuk, hogy Kossuth köztéri szobrait New Yorktól Torinóig és Sumenig megtalálhatjuk és Magyarországon az utolsó 1973-ban Sárospatakon, a Rákócziak városában került felállításra.”

Ebből a kiadványból megtudhatjuk, hogy hazánkban a köztéren felállított Kossuth-szobrok száma 107 volt, de jellemző a Kossuth-kultuszra, hogy ezen kívül mintegy 26 szobor van a budapesti múzeumok birtokában. És még magántulajdonban is fellelhető volt Ádámfy doktor életé-

AZ ÉRSEKÚJVÁRI KOSSUTH-SZOBOR

ben Budapesten 23 szobor, míg vidéken az ugyancsak magántulajdonban lévő szobrok száma 25-öt számlált. A vidéki intézmények tulajdonában lévő Kossuth-szobrok száma 33, amelyekből a ceglédi Kossuth Múzeum tulajdonában mintegy 14 szobor, illetve szoborcsoka található.

A felvidéken az első világháború előtt négy helyen emeltek ugyan köztéri szobrokat, de ezek a trianoni „béke” következtében szomorú sorsot éltek meg. Az alábbi városok voltak a szoborállítás helyszínei:

1906-ban Érsekújvár. Alkotó Székely (Weisse) Ernő.

1907-ben: Rozsnyó. Alkotó Róna József. Miután 1919-ben a szobrot a csehek ledöntötték, 1939-ben ismét felállították, majd a második világháború követő időszakban újfent ledöntötték.

Érdemes megjegyezni, hogy a rozsnyói Rákóczi-ház avatásán Németh Zsolt külügyi államtitkár javaslatot tett a szobor új-

béli felállítására, mely információink szerint jelenleg a helyi városháza pinceszéjében van elhelyezve.

1907-ben: Dobsina. Alkotó Horvay János. A szobrot itt is ledöntötték 1919-ben, majd 1973-ban Rudabányán az Ásványbányászati Múzeumban helyezték el.

1910-ben Losonc. Alkotó Holló Barnabás. A szobrot 1919-ben a cseh katonák ledöntötték és akkor ismeretlen helyen elásták. Csak 1969-ben került elő a tűzraktanya egyik istállójából – fej nélkül. Majd így csonkán Ferenc Ferdinánd losonci muzeológus révén a füleki múzeumba került.

Fényesebb jövő várt azonban a külföldi Kossuth-szobrokra. Az USA-ban 1902-ben Clevelandben, valamint New Yorkban 1928-ban, majd pedig 1954-ben Los Angelesben állítottak fel Kossuth-szobrot, főleg az amerikai magyarok támogatásával. Kanadában

1967-ben Wellingtonban, míg Torinóban 1961-ben és a bulgáriai Sumenben 1952-ben emeltek szobrot a magyar szabadságharcosnak.

A fentiekből láthatjuk, hogy a Kossuth-kultusz ugyan főleg az első világháború előtt – főleg a milléniuntól a világháború kitöréséig tartó korszakra volt jellemző. Míg a fővárosban csak a két világháború között került sor a Kossuth-szobrok felállítására, addig a vidéki városokban, sőt a falvakban a század is elérte a századforduló körüli felállított Kossuth-szobrok száma. Az alföldi, tiszántúli városok, elsősorban Kossuth negyvennyolcas toborzóköriájának állomásai születtek az emlékművekkel kifejezni függetlenség érzületüket.

Szeretnénk remélni, hogy a nagy hazafi születésének 200. évfordulója sem fog csendülni Kossuth-szobor felállítására, de főleg a kultusz fellámadása nélkül.

Vigh Károly

